

**विक्रीकर विभागातील लिपिक तसेच लिपिक-टंकलेखक या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांची
" विक्रीकर निरीक्षक " या पदावर नियुक्ती करण्यासाठी घेण्यात येणाऱ्या
मर्यादित विभागीय स्पर्धा-परीक्षेचे विषय-योजन व अभ्यासक्रम (सुधारित)
प्रस्तुत परीक्षेचे विषय-योजन**

सदर मर्यादित विभागीय स्पर्धा-परीक्षा ही (१) लेखी परीक्षा (२) मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी अशा दोन भागांत घेण्यात येईल. सदरहू स्पर्धा-परीक्षेची लेखी परीक्षा ४०० गुणांची असेल, तसेच या लेखी परीक्षेसाठी दोन अनिवार्य प्रश्नपत्रिका असतील. त्यापैकी " पेपर-१ मराठी, इंग्रजी व विक्रीकर विभागासंबंधीचे सामान्यज्ञान " ही प्रश्नपत्रिका **वस्तुनिष्ठ स्वरूपाची आणि पुस्तकांशिवाय** असेल तर " पेपर-२ : विक्रीकर विभागाद्वारे अंमलबजावणी करण्यात येणारे कायदे व नियम, विक्रीकर विभागाची कार्यपद्धती व लेखाशास्त्र " ही प्रश्नपत्रिका **पारंपरिक स्वरूपाची आणि पुस्तकांशिवाय** असेल. शिवाय या दोन प्रश्नपत्रिकांचा अन्य तपशील पुढील तक्त्यामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे असेल.

पेपर क्रमांक	विषय	गुण	दर्जा	माध्यम	कालावधी
१	मराठी, इंग्रजी व विक्रीकर विभागासंबंधीचे सामान्यज्ञान. (वस्तुनिष्ठ व पुस्तकांशिवाय)	५० + ५० + १०० (अनुक्रमे) = २००	मराठी, इंग्रजी या विषयांसाठी शालान्त आणि त्या पुढील विषयांसाठी विक्रीकर विभागामध्ये काम करण्यासाठी आवश्यक असलेले ज्ञान.	मराठी, इंग्रजी आणि मराठी - इंग्रजी (अनुक्रमे)	२ तास
२	विक्रीकर विभागाद्वारे अंमलबजावणी करण्यात येणारे कायदे व नियम, विक्रीकर विभागाची कार्यपद्धती व लेखाशास्त्र. (पारंपरिक व पुस्तकांशिवाय)	२००	विक्रीकर विभागामध्ये काम करण्यासाठी आवश्यक असलेले ज्ञान.	मराठी-इंग्रजी	३ तास
लेखी परीक्षेचे एकूण गुण		४००			

२. मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी (५० गुण) :- जे उमेदवार लेखी परीक्षेमध्ये अर्हताप्राप्त होतील, अशाच उमेदवारांची प्रस्तुत चाचणी घेण्यात येईल व प्रस्तुत चाचणीसाठी ५० गुण असतील.

अभ्यासक्रम

पेपर क्रमांक - १

मराठी, इंग्रजी, विक्रीकर विभागासंबंधीचे सामान्यज्ञान (पुस्तकांशिवाय)

(Code No. 075)

टीप : प्रस्तुत पेपर-१ हा एकूण २०० गुणांचा व दोन तासांच्या कालावधीचा असेल.

मराठी

दर्जा : शालांत परीक्षा (SSC)

मराठीचे गुण:५०

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप : वस्तुनिष्ठ

माध्यम : मराठी

सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग, तसेच उतान्यांवरील प्रश्नांची उत्तरे.

ENGLISH

Standard : SSC

Marks for English:50

Nature of Paper: Objective

Medium:English

Common Vocabulary, Sentence structure, Grammar, Use of Idioms and Phrases & their meaning and Comprehension of passage.

विक्रीकर विभागासंबंधीचे सामान्यज्ञान

दर्जा : विक्रीकर विभागामध्ये काम करण्यासाठी आवश्यक असलेले ज्ञान.

माध्यम :इंग्रजी-मराठी

वि.वि.सामान्य ज्ञानासाठीचे गुण:१००

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप : वस्तुनिष्ठ

१	भारतीय संविधानातील व्यापार तसेच वित्तविषयक तरतुदी. (४० गुण)	१. घटनेनुसार व्यापार स्वातंत्र्य (कलम ३०१ ते ३०४) २. राज्य शासन, केंद्र शासन यांचे आर्थिक संबंध (कलम २६८ ते २७०). ३. करविषयक तरतुदी, प्रत्यक्ष कर व अप्रत्यक्ष कर (कलम २४५, २४६, २४८, २५४, ३६६) ४. वित्त आयोगाची स्थापना व त्याचे कार्यक्षेत्र (कलम २६४,२८०,२८१) ५. वित्त विधेयकाची मांडणी व मंजूरीचे (कलम ११०,११७) तसेच लोक लेखा समिती यांचे सामान्य ज्ञान	(६ गुण) (६ गुण) (२० गुण) (४ गुण) (४ गुण)
२	विविध व्यावसायिक संस्था व त्यांचे करासंबंधीचे दायित्व. (२० गुण)	१. मालकी संस्था (Proprietorship) २. भागीदारी संस्था (Partnership firms) ३. खाजगी मर्यादित कंपनी ४. सार्वजनिक मर्यादित कंपनी ५. सहकारी संस्था ६. क्लब्स / व्यक्तींचा समूह हया सहा संस्थांची निर्मिती, कार्यपध्दती, हक्क व कर्तव्ये, दायित्व बंद करण्याची प्रक्रिया या संबंधीची सर्वसामान्य माहिती व ज्ञान.	(३ गुण) (४ गुण) (४ गुण) (३ गुण) (४ गुण) (२ गुण)
३	विक्रीकर विभागाची रचना (४० गुण)	१. विक्रीकर विभागातील विविध शाखा, त्यांचा परस्परांशी असलेला संबंध, नियंत्रण-यंत्रणा, अधिकार-श्रेणी. २. विक्रीकर आयुक्तांपासून ते विक्रीकर निरीक्षकापर्यंतच्या सर्व अधिकाऱ्यांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, विशेष अधिकार, शक्तिप्रदान करण्याच्या पध्दती (Delegation of Powers). ३. प्रत्येक शाखेचे अधिकार व कार्ये.	(२० गुण) (१० गुण) (१० गुण)

पेपर क्रमांक - २
विक्रीकर विभागाद्वारे अंमलबजावणी करण्यात येणारे कायदे व नियम,
विक्रीकर विभागाची कार्यपध्दती व लेखाशास्त्र (पुस्तकांशिवाय)
(Code No. 076)

SECTION - A (130 Marks)

1) Acts / Rules administered by Sales Tax Department :

- .01) The Maharashtra Value Added Tax Act, 2002 & The Maharashtra Value Added Tax Rules, 2005 (10 Marks for each subtopic)**
- (a) Definitions : **Sections - 2 & Rule-2**
- (b) Incidence and levy of Tax: **Sections - 3 to 8.**
- (c) Registration : **Sections - 16 to 18 & Rules -8 to 11.**
- (d) Returns, Assessment etc.: **Sections - 24 to 26 & Rules -17, 18, 20.**
- (e) Penalty and Interest : **Sections - 29 & 30**
- (f) Payment of Tax and Recovery: **Sections - 32 to 35, 37 & 38.**
- (g)(i) Offences and Penalties **Sections -74.**
- (ii) Other Sections **Sections - 64 & 86 & Rules -77.**
- (h) Set off **Sections - 48 & Rules -52 to 55.**
- (i) Tax Schedule and Composition Schemes under Section 42.

- .02) The Central Sales Tax Act and Rules,1956 (10 Marks for each subtopic)**

- (a) Definitions: **Sections - 2 to 5.**
- (b) Incidence and levy of Tax: **Sections - 6,6-A 7 to 10 & 14 & Central Sales Tax Rules-3,4,12.**

- .03) The Maharashtra State Tax on Professions, Trades, Callings and Employments Act, 1975: (15 Marks)**
- Sections:- 2 to 10, 27-A & Schedule (Rate of Tax).**
- Rules - 3,4,10,11.**

- .04) The Maharashtra Tax on Luxuries Act, 1987: (05 Marks)**
- Sections :- 2,3,3-A,3-B, 3-D,3-E,5**

SECTION - B (40 Marks)

2) Manual of Office Procedure (Under VAT) For Sales Tax Department:

- .01) Chapters - Registration, Returns, Assessment, Appeal, Enforcement, Recovery. (20 Marks)**
- .02) Chapters - Business Audit, Refund & Refund Audit, Large Taxpayer Unit and Legal. (20 Marks)**

SECTION - C (30 Marks)

3) ACCOUNTANCY :Double Entry Book-Keeping -

- .01) Principals, (15 Marks)**
- .02) Journals, Ledgers, Various Subsidiary Books and their utility, Types of Accounts. (15 Marks)**
